



Podpora kurikulární práce škol  
Národní pedagogický institut ČR



# Český jazyk a literatura pro 1. stupeň ZŠ

2025

tradiční  
modelový ŠVP



Spolufinancováno  
Evropskou unií



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

## Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět	Český jazyk a literatura
Využité vzdělávací obory	Český jazyk a literatura
Průřezová témata (PT)	Péče o sebe a druhé Společnost pro všechny
Klíčové kompetence (KK)	— k učení — osobnostní a sociální — digitální — k podnikavosti a pracovní — k řešení problémů — komunikační — kulturní
Základní gramotnosti (ZG)	Čtenářská a pisatelská

Informace o pojetí předmětu	Protřednictvím modelových a autentických komunikačních situací směřujeme k osvojování a upevňování komunikačních dovedností jak v mluvené tak v psané podobě. Pro rozvíjení dovednosti čtení s porozuměním jsou žákům předkádány smysluplné texty a je jim umožněna vlastní volba při výběru čteného. Od počátku výuky techniky čtení žák směřuje k porozumění čtenému s využitím smysluplných textů rozmanitých žánrů a prostřednictvím různých čtenářských strategií.
Informace o obsahu předmětu	Vychází z RVP ZV ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura.
Časová dotace	5 + 5 + 5 + 5 + 5
Organizace výuky předmětu	Výuka obvykle probíhá ve školní třídě ve 45 minutových hodinách, využívána je školní i veřejná knihovna.
Podmínky pro výuku předmětu	Vhodná dětská literatura ve školní nebo třídní knihovně

## Vzdělávací strategie

Vyučovací předmět	Český jazyk a literatura
Využité vzdělávací obory	Český jazyk a literatura
Průřezová témata (PT)	Péče o sebe a druhé Společnost pro všechny
Klíčové kompetence (KK)	<ul style="list-style-type: none"> <li>— k učení</li> <li>— osobnostní a sociální</li> <li>— digitální</li> <li>— k podnikavosti a pracovní</li> <li>— k řešení problémů</li> <li>— komunikační</li> <li>— kulturní</li> </ul>
Základní gramotnosti (ZG)	Čtenářská a pisatelská

### Klíčové kompetence rozvíjíme zejména s využitím těchto vzdělávacích strategií:

<b>KKU</b>	Klíčová kompetence k učení	<ul style="list-style-type: none"> <li>— plány učení a kritéria hodnocení vytváříme společně se žáky</li> <li>— nabízíme žákům digitální aplikace, které jim pomáhají s upevnováním znalostí a dovedností</li> <li>— dáváme žákům prostor, aby se učili navzájem</li> <li>— necháváme žáky, aby využívali mapy učebního pokroku pro sledování svého pokroku v učení</li> <li>— vytváříme bezpečný prostor pro učení a pro práci s chybou</li> <li>— propojujeme výuku se zkušeností žáků</li> <li>— při hodnocení žáků poskytujeme průběžnou popisnou zpětnou vazbu a hodnocení s využitím kritérií</li> <li>— preferujeme pozitivní zpětnou vazbu</li> </ul>
<b>KKK</b>	Klíčová kompetence komunikační	<ul style="list-style-type: none"> <li>— vytváříme prostor pro diskuse, kladení otázek, sdílení myšlenek a pocitů</li> <li>— zaměřujeme se na rozvoj scvhopnosti žáků vyjádřit vlastní myšlenky</li> <li>— zařazujeme do výuky prvky dramatické výchova a role-play</li> <li>— pomáháme žákům rozvíjet schopnost reflexe vlastního vyjadřování</li> <li>— do výuky pravidelně zařazujeme také krátké autentické texty a jiná jazyková či obrazná sdělení</li> <li>— pravidelně se žáky hovoříme o jejich porozumění jazykovým či obrazným sdělením</li> <li>— prostřednictvím různých aktivit a her trénujeme schopnost žáků pozorně a soustředěně naslouchat</li> <li>— zařazujeme aktivity jazykového probuzení, v rámci kterých žáci prostřednictvím vlastního prožitku objevují jazykové bohatství ve světě i kolem nich, rozvíjejí svůj vztah k mateřštině a pěstují elementární dovednosti potřebné k učení se cizím jazykům</li> </ul>

<b>KOS</b>	Klíčová kompetence osobnostní a sociální	<ul style="list-style-type: none"> <li>— vytváříme prostředí, kde se žáci cítí bezpečně a jsou schopni sdílet své pocity a zkušenosti, mají na práci adekvátní čas</li> <li>— naplňujeme základní předpoklady pro vznik pozitivních vztahů</li> <li>— vytváříme situace a prostředí, ve kterých mají žáci příležitost poznávat sami sebe a rozvíjet sebeuvědomění</li> <li>— zařazujeme trénink relaxačních technik, aktivní odpočinek, pohybové chvilky</li> <li>— efektivně využíváme různé možnosti přizpůsobení prostorového uspořádání třídy, vybavení a pomůcek v závislosti na zvolených cílech</li> <li>— nabízíme aktivity, které posilují sebevědomí žáků</li> <li>— pomáháme žáků poznávat jejich zájmy, schopnosti a hodnoty</li> <li>— vedeme žáky k tomu, aby si uvědomovali emoce a potřeby sebe sama i druhých diskutujeme se žáky o emocích, používám vizuální pomůcky zaměřené na výuku empatie</li> </ul>
<b>KOB</b>	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti	x
<b>KPP</b>	Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní	<ul style="list-style-type: none"> <li>— podporujeme učení prostřednictvím zkušeností</li> <li>— zařazujeme do výuky tvůrčí čtení a psaní</li> <li>— využíváme se žáky různé nástroje k zachycení myšlenek a nápadů</li> <li>— soustředíme se na podporu žáků při objevování jejich tvůrčího potenciálu</li> <li>— nabízíme žákům úkoly, projekty, které jim umožňují aktivně se ptát, vybrat si témata</li> <li>— vytváříme různorodé pracovní skupiny, aby se žáci učili spolupracovat s jinými lidmi, pomáháme žákům nastavit role, nabízíme možnost výběru rolí</li> <li>— vedeme žáky k reflexi a sebehodnocení zkušeností ve skupině a pomáhám jim pojmenovat, které role jim vyhovují nejvíce a proč</li> <li>— podporujeme sdílené znalosti a vzájemné učení – vrstevnické učení</li> </ul>
<b>KRP</b>	Klíčová kompetence k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> <li>— vedeme žáky k diskusi ve třídě o běžných problémech dětí</li> <li>— organizujeme skupinové činnosti, kde žáci společně řeší problémy</li> <li>— dáváme žákům podněty k rozlišování mezi tím, co je faktické tvrzení, a prostý názor, a to v jednoduchém textu (dětská knížka, pojednání v dětském časopise, pohádkový příběh, encyklopedie) či v mluveném projevu (dětská rozhlasová hra, vyprávění, žákovská prezentace)</li> <li>— zaměřujeme se na to, aby žáci v různých typech tvrzení, v jednoduchém textu či mluveném projevu určovali jejich mluvčí</li> <li>— poskytujeme žákům příležitost k vyjádření pocitů, které v nich nově získaná informace vyvolává</li> <li>— umožňujeme žákům využívat digitální technologie za účelem ověřování zdrojů</li> </ul>
<b>KKT</b>	Klíčová kompetence kulturní	<ul style="list-style-type: none"> <li>— pravidelně vedeme diskuse o různých kulturních tématech, jako jsou tradiční svátky a kulturní události v okolí</li> <li>— navštěvujeme se žáky programy zaměřené na dětskou literaturu v místní knihovně</li> <li>— používáme umělecká díla, abych představil žákům různé kulturní a umělecké projevy</li> <li>— organizujeme tvůrčí aktivity, ve kterých mají žáci možnost vyjádřit své myšlenky a pocity prostřednictvím malby, kresby, psaní literárních textů; podporujeme jejich kreativitu a sebevyjádření</li> <li>— poskytujeme žákům prostor k psaní vlastních textů (básní, příběhů), ve kterých mohou sdílet své myšlenky, pocity a prožitky</li> <li>— zařazujeme aktivity, kde žáci sdílejí vlastní zkušenosti s tradicemi a kulturními projevy, a zároveň je povzbuzujeme, aby se ptali spolužáků na jejich kulturní zvyklosti</li> <li>— využíváme knihy různých kultur, aby se žáci mohli seznámit s různými způsoby života a uměleckými projevy, které nejsou součástí jejich každodenní zkušenosti</li> </ul>

<b>KDI</b>	Klíčová kompetence digitální	<ul style="list-style-type: none"> <li>— zařazujeme do výuky drobné úkoly spojené se získáváním informací na různá témata a problematiku, o kterou se žáci zajímají</li> <li>— vybíráme do výuky pro práci žáků zdroje informací v různých formátech (texty, videa, obrázky, schémata, zvukové záznamy apod.)</li> <li>— učíme žáky, jak se chovat v online prostředí: prostřednictvím promyšlených online aktivit je vedu k etickému a ohleduplnému jednání, respektu k druhým, podporují jejich spolupráci</li> <li>— při vytváření a sdílení digitálního obsahu vedeme žáky k uvědomování si vlastních autorských práv a k respektu k autorským právům ostatních</li> <li>— zařazujeme do výuky takové aktivity, ve kterých žáci vyjadřují své představy za pomoci digitálních technologií</li> <li>— nastavujeme společně na základě příkladů a zkušeností pravidla bezpečného zacházení s digitálními technologiemi</li> <li>— vedeme žáky k samostatnému využívání digitálních technologií v konkrétních výukových situacích</li> </ul>
------------	------------------------------	---

### Základní gramotnosti rozvíjíme zejména s využitím těchto vzdělávacích strategií:

<b>ZGC</b>	Základní gramotnost čtenářská a pisatelská	<ul style="list-style-type: none"> <li>— vytváříme situace, při kterých žáci volí mezi různými čtenářskými strategiemi</li> <li>— poskytujeme příležitosti pro výběr rozmanitých textů</li> <li>— poskytujeme příležitosti pro psaní rozmanitých textů, při kterých žáci vyjadřují svoje vlastní zkušenosti, prožitky a pocity</li> <li>— poskytujeme žákům prostor, aby propojovali četbu s vlastními znalostmi a zkušenostmi</li> <li>— vedeme žáky k tomu, aby odlišovali fakta od domněnek a názorů</li> <li>— vedeme žáky k tomu, aby zvažovali důvěryhodnost zdroje</li> <li>— podporujeme žáky, aby reflektovali vlastní čtení a psaní s využitím čtenářského a pisatelského portfolia</li> </ul>
<b>ZGM</b>	Základní gramotnost logicko-matematická	x

## Tradiční modelový ŠVP / Český jazyk pro 1. stupeň ZŠ

Dílo vzniklo v IPs Podpora kurikulární práce škol.

Registrační číslo projektu CZ.02.02.XX/00/22\_005/0004756

Dílo podléhá licenci Creative Commons CC BY SA 4.0

- Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.



Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je kolektiv autorů NPI ČR.

Licenční podmínky navštivte na adrese:

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.cs>.



Národní pedagogický institut  
České republiky  
Praha, leden 2025  
[www.npi.cz](http://www.npi.cz)